

ASiantuntijatietoa päätöksenteon tueksi

Kuntoutussäätiö 14.12.2023

#kansalaisyhteiskunta #osallisuus #sote #järjestöt

#HyvinvoivaTulevaisuus

Kuntoutussäätiö

Erna Alitalo & Riikka Shemeikka

Kansalaisyhteiskunta osana ratkaisua

Vahva ja elinvoimainen kansalaisyhteiskunta on demokraattisen yhteiskunnan perusta. Me Kuntoutussäätiössä olemme mukana rakentamassa osallistavaa ja osaavaa kansalaisyhteiskuntaa tukemalla sen erilaisten toimijoiden osaamista, verkostoja ja toimintamalleja.

Vahvasti verkostoituneena kolmannen sektorin toimijana ja järjestöjen työn tuntijana toimimme myös järjestökentän äänitorvena. **Rakennamme järjestöjen ja hyvinvointialueiden yhteistyötä ja tuomme kattavasti esille järjestöjen tarjoamia ratkaisuja moniin yhteiskunnallisiin haasteisiin.**

Kansalaisjärjestöjen osaamisen kehittäminen tukee kestävästä yhteiskunnallista kehitystä

Tunnetta järjestöjen kohtaamat haasteet mutta myös järjestöjen tarjoamat ratkaisut erilaisten kohderyhmien osallisuuden, työ- ja toimintakyvyn ja hyvinvoinnin vahvistamiseksi.

Järjestöt tuottavat palveluja, jotka täydentävät julkisen sektorin palveluja ja toimivat asiantuntijoina, toimintamallien kehittäjinä ja innovaattoreina. **Vahvistamalla ja tukemalla järjestöjen arviointi- ja vaikutusosaamista saadaan kehitettyä ja kohdennettua toimintaa, josta osallistajat/asukkaat saavat eniten hyötyä.** Tämä tukee myös esimerkiksi valtakunnallisten rahoitusten saamista alueille, joissa järjestöt toimivat, ja teemoihin, joissa järjestöt ovat ensisijaisen tärkeitä kumppaneita.

Kuntoutussäätiö tukee erityisesti järjestöjen arviointiosaamista ja kyvykkyyttä hyödyntää esimerkiksi STEA- sekä ESR-rahoitusmahdollisuuksia. **Lisäksi vahvistamme laajasti järjestötoimijoiden kyvykkyyttä vastata tulevaisuuden osaamistarpeisiin ja vahvuutta olla tekemässä kestävästä tulevaisuutta.**

Kansalaisjärjestöt ratkaisemassa keskeisiä yhteiskunnallisia haasteita

Järjestöjen työlle, ja erityisesti järjestöillä olevalle tiedolle, on juuri nyt suuri kysyntä, kun hyvinvointialueiden perustaminen on mullistanut hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen. Tähän

Keskeisimmät asiat

- Elinvoimainen kansalaisyhteiskunta on kestävä yhteiskunnallisen kehityksen edellytys
- Kansalaisyhteiskunta kumppanina ratkaisee monia yhteiskunnallisia haasteita – Keskeistä on varmistaa, että järjestöjen tuottama kokemus- ja hyvinvointitieto saadaan osaksi hyvinvoinnin tietojohtamista.
- Kansalaisyhteiskunnan toimijoiden osaamista ja toimintamahdollisuuksia on tärkeä tukea, jotta toiminta on vaikuttavaa ja järjestöjen kautta pystytään vahvistamaan erilaisten ihmisryhmien hyvinvointia, toimijuutta ja osallisuutta.

tarvitaan eri toimijoiden vahvaa yhteistyötä ja palvelurakenteiden yhteistä suunnittelua. **Keskeistä on varmistaa, että järjestöjen tuottama kokemus- ja hyvinvointitieto saadaan osaksi hyvinvoinnin tietojohtamista.** Järjestöt tuntevat kohderyhmänsä, tavoittavat heidät ja osaavat tukea heitä matalan kynnyksen toiminnallaan. Järjestöjen jakama tieto tukee päätöksentekoa, jossa eri kohderyhmien oikeudet ja ääni tulee kuulluksi.

Kuntoutussäätiö edistää monissa kehittämishankkeissaan järjestöjen ja julkisten palveluiden vuoropuhelua sekä kehittää järjestöjen toimintamalleja. Esimerkiksi Eläkeliiton kanssa toteutettavassa Ikäneuvola-hankkeessa kehitämme järjestöjen ja ikäneuvoloiden toiminnallista yhteistyötä. Humanistisen Ammattikorkeakoulun kanssa vahvistamme sosiaali- ja terveysalan järjestöjen osaamista ja lisätään työvälineitä järjestöjen oman toiminnan kehittämiseen osana uusia hyvinvointialueita. Munuais- ja maksaliiton monitoimijaisessa hankkeessa vahvistetaan pitkäaikaissairaiden ja vammaisten lasten osallisuutta ja osallisuuden arviointia. Koordinoimme myös Osana-verkostoa, joka toimii siltana julkisten sote-palveluiden ja järjestökentän välillä ja edistää palvelujen saavutettavuutta Suomeen muuttaneiden keskuudessa.

Toimenpide-ehdotukset kansalaisyhteiskunnan vahvistamiseen

- **Varmistetaan kansalaisyhteiskunnan toiminnan edellytykset turvaamalla suunnitelmallinen rahoitus ja järjestöjen tekemän varainhankinnan ketteryys.** Vahva ja elinvoimainen kansalaisyhteiskunta on demokraattisen yhteiskunnan perusta. Järjestöt tuntevat ja tavoittavat kohderyhmänsä sekä pystyvät tarjoamaan heille matalan kynnyksen toimintaa ja tukea. Vastaavaa tukea he eivät saa muualta.
- **On tärkeää jatkaa ja kehittää kolmannen ja julkisen sektorin yhteistyötä.** Järjestöt ja säätiöt ovat palveluntuottajina palveluissa, jotka täydentävät julkisen sektorin toimintaa. Järjestöjen tuottamissa palveluissa järjestöt hyödyntävät omaa erityisosaamistaan ja kohderyhmänsä tuntemusta. Uusissa sote-rakenteissa on mahdollisuus kehittää uudenlaista toimintaa ja yhteistyötä; tätä mahdollisuutta kannattaa hyödyntää.
- **Varmistetaan julkisen sekä kolmannen sektorin yhteistyöllä ja palvelurakenteiden yhteisellä suunnittelulla, että järjestöjen tuottama kokemus- ja hyvinvointitieto saadaan osaksi hyvinvoinnin tietojohtamista.** Järjestöt ovat kohderyhmänsä tai jäsenistönsä tarpeiden sekä toimivien tukimuotojen vahvoja asiantuntijoita.
- **Vahvistetaan ja tuetaan järjestöjen arviointi- ja vaikutusosaamista.** Tällä saadaan kehitettyä ja kohdennettua järjestötoimintaa, josta osallistujat ja asiakkaat hyötyvät eniten. Tämä tukee myös esimerkiksi valtakunnallisten rahoitusten saamista alueille, joissa järjestöt toimivat ja teemoihin, joissa järjestöt ovat ensisijaisen tärkeitä kumppaneita.
- **Asiantuntijuutta on tärkeä hyödyntää myös järjestöjen kesken.** Tämä onnistuu rahoittamalla ja luomalla mahdollisuuksia jakaa sekä hyödyntää erilaista osaamista. Esimerkiksi työllistymisen edistämisessä joillain järjestöillä on vankka asiantuntemus omasta kohderyhmästään ja toisilla järjestöillä työllistymisen tukikeinoista. Näitä molempia voidaan hyödyntää esimerkiksi työnjaolla yhteisissä toiminnoissa tai koulutuksella ja sparrauksella.

Lisätietoja

Erna Alitalo

Rahoitus- ja TKI-päällikkö, VTM,
tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasiantuntija
Kuntoutussäätiö
erna.alitalo@kuntoutussaatio.fi

Riikka Shemeikka

Toimitusjohtaja, VTT, FM, dosentti
Kuntoutussäätiö
riikka.shemeikka@kuntoutussaatio.fi

Linkkejä/aineistoja

Selvitys sosiaali- ja terveysjärjestöjen arvioinnin ja seurannan kehityksestä:

<https://www.artsi-opas.fi/tietoa-artsista/selvitys-jarjestojen-arvioinnin-jaseurannan-kehityksesta/>

Artsi Opas oman toiminnan arviointiin järjestöille: <https://www.artsi-opas.fi/>

Arviointipalvelut: <https://www.kuntoutussaatio.fi/ammattilaisille/arviointipalvelut>

Ikäneuvola hanke:

Eläkeliiton ja Kuntoutussäätiön yhteistyönä tehtävä hanke, jonka tarkoituksena on järjestöjen ja ikäneuvoloiden toiminnallisen yhteistyön kehittäminen.

<https://www.elakeliitto.fi/hyvinvointia>

Moniosaajat-hanke:

Hankkeen tavoitteena on vahvistaa sosiaali- ja terveysalan järjestöjen osaamista ja lisätä työvälineitä järjestöjen oman toiminnan kehittämiseen osana uusia hyvinvointialueita. Hankkeen toiminta-alue on Kanta-Häme ja Uusimaa.

<https://moniosaajat.humak.fi/>

Oivalluksia-hanke:

Kuntoutussäätiö kehittää lapsen osallisuuden arviointia ja menetelmiä STEA-rahoitteisessa Lapset on tärkeitä -hankkeessa vuosina 2022–2024. Lapset on tärkeitä -hanke on monitoimijainen yhteiskehittämishanke, jossa vahvistetaan pitkäaikaissairaiden ja vammaisten lasten osallisuutta ja osallisuuden arviointia. Hankkeen hallinnoivana tahona on Munuais- ja maksaliitto.

https://kuntoutussaatio.fi/assets/files/2022/12/Lapset-on-tarkeita-hanke_tutkittua-tietoa-2022_Kuntoutussaatio.pdf

#HyvinvoivaTulevaisuus -kampanja tarjoaa yhteiskunnallisille vaikuttajille tiivistettyä tietoa Kuntoutussäätiön tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tuloksista. Kuntoutussäätiön painopistealueina ovat toimintakyky, työkyky ja sosiaalinen osallisuus, ja päämääränä on edistää heikommassa asemassa olevien hyvinvointia.

Kampanjan aikana lähetämme tiiviit tietopaketit seuraavista aiheista:

- Tutkittua tietoa oppimisen vaikeuksista koulutuksessa ja työelämässä – julkaistu 7.11.
- Mahdollistetaan sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä työelämä – julkaistu 9.11.
- Osallisuuden edistäminen liikunnan avulla – julkaistu 14.11.

- *Maahanmuuton ja kotoutumisen asiantuntemuksemme palvelee hyvien väestösuhteiden rakentamista – julkaistu 16.11.*
- *Mielenterveyden tuki osana työkyvyn tukemista – julkaistu 23.11.*
- *Vaikuttavuus ja arviointi – julkaistu 5.12.*
- *Kestävä kansalaisyhteiskunta – julkaistu 12.12.*
- *Yhteisötalous ja sosiaaliset innovaatiot – julkaistu 14.12.*

***Kuntoutussäätiö** on työkyvyn, toimintakyvyn ja sosiaalisen osallisuuden toimintamallien kehittäjä ja suunnannäyttävä.*

Toiminnassamme yhdistämme asiakaskokemuksen korkeatasoiseen monitieteiseen tutkimukseen, uudistamme työ- ja toimintakyvyn sekä osallisuuden edistämisen malleja ja kuntoutusjärjestelmää. Innostamme yhteistyöhön asiantuntijoita, päättäjiä, yrityksiä, järjestöjä ja asiakkaita.

Tutustu Kuntoutussäätiöön osoitteessa www.kuntoutussaatio.fi